

**Byvekstavtale
mellom
Rogaland fylkeskommune, Stavanger, Sandnes, Sola og
Randaberg kommune og Staten
2017 – 2023**

~~11. mai 2017~~

**Byvekstavtale mellom Rogaland fylkeskommune, Stavanger, Sandnes, Sola og
Randaberg kommuner, Samferdselsdepartementet og Kommunal- og
moderniseringsdepartementet 2018-2029**

Det er et mål at veksten i persontransporten i storbyområdene skal tas med kollektivtransport, sykling og gåing, jf. Nasjonal transportplan 2014~~8~~-2023~~9~~. ~~Bymiljø- og byvekstavtalen~~ er et virkemiddel for å nå dette målet ~~og skal også bidra til mer effektiv arealbruk og mer attraktive sentre.~~, jf. ~~brev fra Samferdselsdepartementet til Statens vegvesen datert 2. juni 2014.~~

~~Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Samferdselsdepartementet har etter drøftinger i regjeringen besluttet at bymiljøavtalene og byutviklingsavtalene skal samordnes til en avtale og kalles *byvekstavtale*, jf. brev fra Samferdselsdepartementet til Statens vegvesen, datert 16.12.2016.~~

Denne byvekstavtalen er inngått mellom Staten, ved Samferdselsdepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet ~~Statens vegvesen og Jernbanedirektoratet~~, og Nord-Jæren ved Rogaland fylkeskommune, Stavanger, Sandnes, Sola og Randaberg kommuner. Avtalen gjelder for perioden 2017~~8~~-2023~~9~~ og er geografisk avgrenset til disse fire kommunene på Nord-Jæren. Den gjelder transporttiltak, finansiering og arealtiltak som framkommer av avtalen. Den byvekstavtale som nå inngås tar utgangspunkt i rammene og prioriteringene i NTP 2018-2029.

~~Bypakke Nord-Jæren er en del av denne byvekstavtalen.~~

~~Avtalen vil bli revidert etter at Stortinget har behandlet Nasjonal transportplan 2018-2029 og Bypakke Nord-Jæren. Det legges opp til reforhandling av avtalen våren 2018. Dette innebærer at reforhandlingen vil bli basert på de økonomiske rammer og rammevilkår, samt prioritering av tiltak, som Stortinget har gitt gjennom behandlingen av NTP 2018-2029. Den byvekstavtale som nå inngås er basert på rammene og prioriteringene i NTP 2014-2023.~~

1. Mål

Målet for Bypakke Nord-Jæren er nullvekst i personbiltrafikken fram mot 2032, samt god framkommelighet for alle trafikantgrupper med hovedvekt på kollektivtransport, sykling, gåing og næringslivstransport, jf. Prop. 47S (2016–2017). Partene er omforent om at dette målet kan operasjonaliseres slik at det blir i tråd med nullvekstmålet for persontransport med bil slik det er vedtatt av regjeringen og Stortinget:

Veksten i persontransporten skal tas med kollektivtrafikk, sykling og gåånge.

Løsningene som velges må bidra til å sikre bedre framkommelighet totalt sett, spesielt ved å tilrettelegge for attraktive alternativer til privatbil og bedre framkommelighet for næringstransporten.

Målet skal gjelde avtaleområdet som en helhet. En eventuell vekst i persontransporten med bil utenfor det sentrale byområdet må kompenseres med tilsvarende reduksjon i de tettere befolkede områdene.

Byvekstavtalen skal også bidra til effektiv arealbruk og mer attraktive sentre med vekt på høy arealutnyttelse og fortetting og transformasjon med høy by- og bokvalitet.

4. 5.-Jernbanen

Jernbaneinvesteringer inngår også i avtalen og fullfinansieres av staten. Jærbanen er en sentral del av kollektivtrafikken på Jæren og en videreutvikling av togtilbudet er viktig for å nå målet om nullvekst i persontransport med bil.

Avtalepartene forplikter seg til å utvikle et helhetlig, attraktivt kollektivsystem med vekt på knutepunkts-, by og tettstedsutvikling. Stasjonsbyene og knutepunktene på Nord-Jæren må utvikles med hensyn til både fortetting, attraktive byområder og funksjonelle terminaler og stasjoner. I løpet av våren 2019 skal roller, ansvar og forpliktelser for utvikling ved Stavanger stasjon, Paradis stasjon, Sandnes sentrum stasjon og Skeiane stasjon avklares.

Staten vil i samarbeid med kommunene og fylkeskommunen utarbeide nødvendig plangrunnlag for prioritering av dobbeltspor mellom Skeiane-Nærbø i NTP 2022–2033

Vendespor og kvarterspendelen mellom Stavanger stasjon og Ganddal skal være etablert innen 2023 i henhold til prioriteringer i NTP 2018–2029 og handlingsprogram for Jernbane.

4.5. Arealplanlegging Byutvikling

Gjeldende Regionalplan for Jæren ble vedtatt i 2013. Planen har klare strategier og retningslinjer for byutvikling og samordnet areal- og transportplanlegging og inneholder følgende mål for regionen sett under ett;

- Redusere veksten i transportarbeidet
- Øke andelen reiser med kollektivtransport, på sykkel og til fots
- Styrke byenes og tettstedenes sentra som viktigste arena for handel, kultur, service og næring.

Partene forplikter seg, gjennom denne byvekstavtalen, til aktivt å bidra til at den regionale planen blir realisert i tråd med avtalens målsettinger. Partene forplikter seg også til å revidere gjeldende regionalplan i tråd med avtalens målsettinger.

Oppfølging av gjeldende regional plan:

Partene skal samarbeide om planlegging for og gjennomføring av høy arealutnyttelse, fortetting og transformasjon med høy by- og bokvalitet i tråd med Regionalplan Jæren. Partene samarbeider om virkemidler for å utløse utbyggingspotensial i sentrumsområder og ved viktige knutepunkter, stasjoner og holdeplasser og om å prioritere realisering av potensialet for fortetting og transformasjon. Rekkefølgen for utbygging av nye områder samordnes med porteføljestyling i byvekstavtalen.

Etablering av nye arbeidsplass- og besøksintensive virksomheter, herunder statlige virksomheter, lokaliseres nær kollektivknutepunkter og ved viktige holdeplasser/knutepunkt langs Bussveien, dobbeltsporet eller i senterområder.

Partene vil samarbeide om å utvikle et sammenhengende nett for gående og syklende med god adkomst til kollektivsystemet.

Revisjon av regional plan:

Byvekstavtalen skal bidra til attraktive sentre og en mer effektiv arealbruk i tråd med Regionalplan for Jæren og de fire kommuneplanene. Rogaland fylkeskommune og Sandnes, Sola, Stavanger og Randaberg kommuner forplikter seg til å revidere Regionalplan Jæren og de respektive kommuneplanene gjeldende planene i tråd med målene for byvekstavtalen i punkt 7. Berørte statlige myndigheter skal delta konstruktivt med faglige innspill i planprosessene og bidra til tidlig og tydelig avklaring av nasjonale og vesentlige regionale interesser. Oppdatering av regionalplan skal igangsettes 1. kvartal 2017. Planprogram for regionalplanen er vedtatt juni 2018. Det tas sikte på fastsettelse vedtak av planens strategier for å oppnå avtalens målsettinger program ila. 2. kvartal 2018⁹ og endelige planvedtak i 2020. Fullføring av kommuneplanene skal prioritering av utviklingsområder skje samordnet med regionalplan, uten å hindre framdriften i rulleringen.

Som del av arbeidet med revisjon av regional plan og kommuneplanene, vil partene også gjennomgå gjeldende areal- og transportstrategier i forhold til nullvekstmålet,

~~både for byvekstavtaltene, og mellom disse og forhold til~~ regionens andre kommuner som omfattes av regional plan.

Det skal planlegges for en geografisk fordeling av nye boliger og arbeidsplasser basert på nærhet til bysenter, knutepunkt og stasjoner langs Bussveien som bidrar til avtalens målsetninger. Porteføljestyring av infrastrukturinvesteringene skal være samordnet med arealstrategien. Rogaland fylkeskommune skal i samarbeid med kommunene vurdere hvordan framtidig rekkefølge for utbygging kan prioriteres, og da særlig vurdere aktuelle virkemidler for å nå målene.

Partene vil samarbeide om å utvikle et sammenhengende nett for gående og syklende med god adkomst til kollektivsystemet.

Det legges til grunn at byutredningen skal ~~bygge på gjeldende regional plan, og samtidig danne et transportfaglig grunnlag for revidering av regional-planen. For å sikre at utredningen blir relevant underlag for regional plan, skal det gjennomføres utvidete analyser under byutredningens trinn 1 som omfatter hele Jæren og har en utblikk fram mot 2040. Det tas sikte på å evaluere konsekvensene av nye statlige, og fylkeskommunale infrastrukturtiltak i forbindelse med byutredningen og oppdatering av Regionalplan for Jæren.~~

Parkering

Rogaland fylkeskommune og Sandnes, Sola, Stavanger og Randaberg kommuner forplikter seg til å utarbeide en helhetlig og samordnet parkeringspolitikk for storbyområdet som vedtas i regionalplan for Jæren-

Statens oppfølging

Lokalisering av statlige publikumsrettede virksomheter og kontorarbeidsplasser skal medvirke til reduksjon av biltransport, økt kollektivtransport og bedre bymiljø i tråd med statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging. Staten legger til grunn prinsippene for bærekraftig areal- og transportutvikling også som eiendomsforvalter og tjenesteleverandør. Staten vil sikre at Statlig planretningslinje for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging skal samordnes med Statlige retningslinjer for lokalisering av statlige arbeidsplasser og statlig tjenesteproduksjon.

Ved lokalisering av statlige virksomheter skal det gjennomføres en systematisk kartlegging av transportkonsekvensene av ulike lokaliseringalternativer. En slik kartlegging skal inkludere evaluering av tilgjengelighetsprofilen til virksomhetenes lokalisering og deres bidrag til å nå målene i byvekstavtalen. Krav om kartlegging gjelder uavhengig av om bygging skjer i privat eller offentlig regi, og uavhengig av om bygget er i privat eller offentlig eie. Staten vil følge styringssignalene fra Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging i tråd med målene i byvekstavtalen.

Det skal utarbeides mobilitetsplaner for statlige virksomheter i storbyområdet. Disse skal inkludere evaluering av tilgjengelighetsprofilen til virksomhetenes lokalisering og deres bidrag til målet for byvekstavtalen. Det skal utarbeides en langsiktig strategi for relokalisering av virksomheter som har negativ virkning på måloppnåelsen i byvekstavtalen. Dette vil også bli vurdert i den pågående byutredningen.

Det vises videre til beskrivelse i kapittel 6? om statlig oppfølging av områdeutvikling ved knutepunkter og stasjoner.

Pilot- og forbildeprosjekter

Staten vil bidra til lokale pilot- og forbildeprosjekter, inkludert City Impact Districts (CID) i Stavanger sentrum, gjennom tilskuddsordningen "Bolig-, areal- og transportplanlegging for en bærekraftig og attraktiv byutvikling" (~~tilskuddsordningen under Plansatsing mot store byer~~). Det tas sikte på at ordningen videreføres ut 2020 og vurderes forlenget slik at den får sammenfallende tidsperiode som Byvekstavtalen.

~~Staten vil kunne gi økonomisk bistand til prosjektene City Impact Districts (CID) i Stavanger sentrum, og til gjennomføring av steds- og mulighetsanalyser for ny sentrumsplan i Sandnes og et utviklingsområde i Randaberg sentrum.~~

Videre arbeid

Partene skal tallfeste veiledende mål for arealbruk i sentrale områder og ved viktige knutepunkter og kollektivtrafikktraseer, i tråd med gjeldende regional plan og kommuneplaner. Mål for utbygging avveies med hensyn til andre viktige hensyn i byplanlegging, for eksempel bo- og områdekvalitet, grønnsstruktur, hensiktsmessig sammensetning av formål og revideres i forbindelse med oppdatering av arealplanene.

Partene skal sikres tilgang til datasett som er nødvendige for å gjennomføre arealanalyser som gir grunnlag for rapportering på byvekstavtalens indikatorer for arealbruk.

Partene forplikter seg til aktivt å samarbeide om og vurdere forslag til endrede og nye virkemidler som kan sikre en mer bærekraftig byutvikling.

76. Sentrums-, knutepunkts- og stasjonsnær områdeutvikling

Partene har mål om å legge til rette for god byutvikling gjennom å samarbeide om sentrums-, knutepunkts- og stasjonsnær områdeutvikling.

Ved utvikling av områdene skal partene prioritere;

- god bykvalitet
- høy arealutnyttelse
- stor andel arbeidsplass- og besøksintensive virksomheter
- god tilgjengelighet og framkommelighet for fotgjengere, syklistene og kollektivtrafikk
- enkle og effektive bytter mellom de ulike reisemidlene

Sentrums, knutepunkts- og stasjonsnær områdeutvikling tas opp som tema i revisjon av Regionalplan for Jæren og kommuneplanarbeidet.

I løpet av våren 2019? skal roller, ansvar og forpliktelser for utvikling ved Stavanger stasjon, Paradis stasjon, Sandnes sentrum stasjon og Skeiane stasjon avklares.

Stavanger stasjon

Partene ønsker at Stavanger kommune fullfører reguleringsplan for å realisere knutepunktet Stavanger stasjon. Partene vil frem mot reforhandling av avtalen i 2018 utarbeide et grunnlag for hvordan Stavanger stasjon kan realiseres i tråd med vedtatt konsept for transportsystemet på Nord-Jæren (KVU Nord-Jæren), som en del av NTP 2022–2033, herunder at staten bidrar med nødvendig jernbaneteknisk dokumentasjon for en frekvens på 6+1 tog i timen.

Staten vil i samarbeid med kommunen og fylkeskommunen utarbeide nødvendig plangrunnlag og jernbanetekniske planer for å ta stilling til prioritering av Stavanger stasjon i NTP 2022-2033. Staten vil sørge for midler til videre detaljering av jernbanefunksjonene på stasjonsområdet. Kommunen, fylkeskommunen og jernbanesektoren skal samhandle for å sikre utvikling av Stavanger stasjon som byområdets hovedknutepunkt for kollektivtrafikk, i tråd med føringene i Kommunedelplan for Stavanger sentrum

Paradis stasjon

Staten vil avklare fremtidig arealbehov på Paradis og Kvaleberg gjennom et pågående utredningsarbeid med mål om å samle hensettings- og verkstedsfunksjonene på Kvaleberg så raskt som mulig.

Avklaring av disponering av areal til jernbane- og byutviklingsformål i Paradis er gjort i Kommunedelplan for Stavanger sentrum. Partene har felles ambisjon om snarlig å utvikle områdene frigitt til byutvikling.

Sandnes stasjon

Staten vil utrede nødvendige tiltak for å etablere sømløse overganger mellom jernbane, Bussvei og annen kollektivtrafikk. Utredningen skal gi grunnlag for å gjennomføre tiltakene slik at de er ferdigstilt ved åpningen av Bussveien i 2019.

Staten vil gjennomføre tiltak for å oppgradere stasjonen og etablere sømløse overganger mellom jernbane, Bussvei og annen kollektivtrafikk. Staten skal sikre nødvendige oppgraderinger av stasjonen, herunder adkomst med universell utforming. Løsningen skal samordnes med øvrig utvikling av Ruten og være ferdigstilt ved åpningen av Bussveien i 2019.

Kommunen, fylkeskommunen og jernbanesektoren skal samhandle videre for å sikre Sandnes stasjon som et fortsatt viktig kollektivknutepunkt.

Skeiane stasjon

Staten vil i samarbeid med Sandnes kommune gjennom kommunens reguleringsplanarbeid rundt Skeiane stasjon, avklare jernbanens arealbehov i område. Planen skal ha som siktemål å integrere og oppgradere stasjonen i planlagt byutvikling.

Staten vil i samarbeid med Sandnes kommune gjennom kommunens reguleringsplanarbeid rundt Skeiane stasjon, avklare jernbanens arealbehov i området. Planen skal ha som siktemål å integrere og oppgradere stasjonen i planlagt byutvikling. Staten skal sikre nødvendige oppgraderinger av stasjonen, blant annet gjennom universell utforming og tilrettelegging av adkomst fra sør som vil utvide stasjonens nedslagsfelt. Arealer ved Skeiane stasjon som ikke skal benyttes til jernbaneformål skal frigis så fort som mulig. Områdene skal deretter planlegges med tanke på fremtidig byutvikling og fortetting.